Kolik by stálo vystoupení Česka z EU?

Podle britské zkušenosti 4 až 8 % ekonomiky, v českých poměrech 340 až 690 miliard korun ročně; Česko by přitom bylo zranitelnější než Británie.

Žádná česká instituce cenu czexitu nikdy nespočítala. Co existuje, jsou dvě sady čísel: deset let měřených výsledků britského odchodu a evropské modely, které rozpad jednotného trhu přepočítávají na jednotlivé země. Tady je, jak se z nich dojde k české částce a kde jsou její meze.

Odkud se bere britské rozpětí

Britský rozpočtový úřad OBR, který vládě dělá oficiální prognózy, staví od roku 2020 na dvou předpokladech: obchodní dohoda s EU sníží britský dovoz i vývoz dlouhodobě o 15 % proti setrvání v Unii a tím i produktivitu o 4 %. V červenci 2025 předpoklady znovu prověřil a nechal je beze změny. Logika je jednoduchá. Když zboží překračuje hranici s celními formalitami, certifikáty a kontrolami, část obchodu se nevyplatí; méně obchodu znamená méně konkurence, menší série a pomalejší šíření lepších postupů, a to se časem projeví na produktivitě celé ekonomiky.

Novější práce jdou dál, protože už nemusí předpovídat. Studie zveřejněná v americkém NBER srovnává Británii s ekonomikami, které se před rokem 2016 vyvíjely stejně, a dochází k HDP na hlavu o 6 až 8 % nižšímu, než by bylo bez brexitu; zaměstnanost vychází o 3 až 4 % nižší. Goldman Sachs v červnu 2026 odhadl ztrátu zhruba na 6 % s rozpětím 4 až 8 % podle toho, s kým se Británie srovná. Tři různé metody, jedno rozpětí.

Přepočet na Česko

Kdyby Česko zaplatilo stejný podíl, znamenaly by 4 % loňského HDP 340 miliard korun ročně, 8 % necelých 690 miliard. Na obyvatele je to 31 až 63 tisíc korun za rok, tedy 2 600 až 5 200 korun měsíčně na každého včetně dětí a důchodců. Pro srovnání: je to čtyřnásobek až devítinásobek toho, co Česko loni čistě dostalo z evropského rozpočtu.

Jenže britský podíl je pro Česko spíš spodní hranice, a to ze dvou důvodů.

První je otevřenost. Česko vyváží zboží a služby za 67 % svého HDP, Británie za 31 %. Zjednodušeně řečeno: ekonomika, která hranicí prochází dvakrát intenzivněji, pocítí každé procento tření na ní zhruba dvakrát silněji. Kam ten vývoz míří a jak hluboko je český průmysl vrostlý do evropských výrobních řetězců, shrnuje otázka Co by znamenal odchod Česka z EU?

Druhý je výchozí pozice. Británie šla do experimentu s vlastní světovou měnou, londýnským finančním centrem a obchodními vazbami po celém světě. Česko má malou měnu, průmysl navázaný na Německo a žádný Londýn.

Co říkají modely pro jednotlivé země

Evropští ekonomové nečekali na czexit a spočítali, co by jednotlivým státům udělal rozpad jednotného trhu. Kielský institut pro světovou ekonomiku v roce 2019 modeloval několik scénářů dezintegrace. Při zrušení jednotného trhu by Česko ztratilo 9,5 % reálného příjmu na obyvatele, stejně jako Slovensko a o něco méně než Maďarsko; Německo nebo Francie by přišly o zlomek toho. Při úplném odbourání integrace včetně Schengenu a eura vychází Česku skoro 12 %. Samotná celní unie dělá jen 0,4 %, protože bez ní se nedá vyčíslit to podstatné: společná pravidla, bez kterých by každý český výrobek potřeboval druhou certifikaci.

Bertelsmannova nadace došla stejnou cestou k zrcadlovému výsledku: Česko má z jednotného trhu čtvrtý nejvyšší relativní zisk v EU, zhruba 4 % blahobytu. Dvě různé metody, totéž pořadí. Země uprostřed kontinentu, která žije z vývozu součástek, má z trhu bez hranic nejvíc a odchodem by ztratila nejvíc.

Kielských 9,5 % znamená v českých poměrech přes 800 miliard korun ročně. A model počítá jen obchodní efekty, ne ztrátu investic a produktivity, které britský případ později ukázal jako podstatné.

Co se od ztráty odečítá

Férový účet má i druhou stranu: co by se ušetřilo. U Británie to byl čistý příspěvek do rozpočtu EU, v průměru 9,2 miliardy liber ročně před odchodem. Reálná částka, proti ztrátě v procentech HDP ale zlomek.

Pro Česko ani tato položka neexistuje. V roce 2025 odvedlo do evropského rozpočtu 68 miliard korun a dostalo z něj 100 miliard, s fondem obnovy 146. Vystoupením by stát neušetřil 68 miliard na odvodech; přišel by o 31 až 78 miliard čistého příjmu, ze kterého dnes platí dálnice, čističky a zemědělské dotace. Jak se to saldo vyvíjí a proč bude klesat, ukazuje otázka Kolik Česko dostává z EU? Pro czexitový účet stačí jedno: Britové od ztráty aspoň něco odečetli, Česko by k ní přičítalo.

Jak číst výsledek

Všechna čísla výše jsou odhady, ne faktury, a liší se metodou i rozpětím. Shodují se ale ve směru a v řádu: trvalá ztráta v procentech ekonomiky, každý rok, a žádný seriózní odhad pod 4 %. Žádná z metod nenašla scénář, ve kterém by Česko na odchodu vydělalo.

Někdo může říct, že suverenita za to stojí, a je to legitimní postoj. Měl by ale znát cenu: řádově 30 až 75 tisíc korun na obyvatele ročně, trvale. Británie ten účet platí deset let a podle průzkumů ho dnes většina Britů považuje za chybu. Pro Česko je poučení opačné než pro odcházející: malá otevřená ekonomika nemá v Evropě silnější kartu než místo u stolu, kde se píšou pravidla trhu, na kterém stojí.

Všechny otázky →

ČASTÉ OTÁZKY

Kolik by czexit stál v korunách?
Při britském rozpětí 4 až 8 % ekonomiky jde o 340 až 690 miliard korun ročně, tedy 31 až 63 tisíc na obyvatele. Kielský institut spočítal pro Česko při rozpadu jednotného trhu ztrátu 9,5 % příjmu na hlavu, což odpovídá zhruba 810 miliardám. Všechno jsou to odhady, ne účet.

Existuje česká studie o ceně czexitu?
Žádná česká instituce ztrátu z vystoupení nemodelovala. K dispozici jsou dva typy čísel: britské výsledky deset let po referendu a evropské modely, které počítají dopad rozpadu jednotného trhu na každou zemi zvlášť. V obou vychází Česko mezi nejzranitelnějšími.

Proč by Česko dopadlo hůř než Británie?
Česko vyváží zboží a služby za 67 % svého HDP, Británie za 31 %. Čím větší díl ekonomiky prochází hranicí, tím víc stojí každé procento tření na ní. Britové navíc měli vlastní měnu, finanční centrum a globální vazby, o které se opřít.

Neušetřili bychom aspoň na odvodech do Bruselu?
Ne. Británie po odchodu přestala platit čistý příspěvek kolem 9 miliard liber ročně. Česko je v opačné pozici: v roce 2025 odvedlo 68 miliard korun a dostalo zpět 100 miliard, s fondem obnovy 146. Odchodem by rozpočet nezískal, ale přišel o 31 až 78 miliard ročně.

Jak se takový odhad počítá?
Britský rozpočtový úřad OBR předpokládá, že dohoda s EU sníží britský obchod o 15 % a produktivitu dlouhodobě o 4 %. Novější práce (NBER 2026) srovnávají Británii s podobnými ekonomikami a vychází jim 6 až 8 % HDP na hlavu. Kielský model odvozuje ztrátu z obchodních toků každé země.

ZDROJE

- World Bank: Exports of goods and services (% of GDP), NE.EXP.GNFS.ZS (2025) – Česko 66,9 %, Spojené království 30,6 % HDP v roce 2025; předběžná data
- OBR: Brexit analysis (7/2025) – dlouhodobě −4 % produktivity a −15 % obchodu proti setrvání v EU; dvě pětiny dopadu nastaly před platností dohody
- NBER: The Economic Impact of Brexit, Working Paper 34459 (2025/2026) – HDP na hlavu o 6–8 % nižší než bez brexitu do roku 2025, zaměstnanost −3 až −4 %; pracovní verze
- Investing.com: UK growth shifted closer to Euro area after Brexit, Goldman says (6/2026) – Goldman Sachs: HDP zhruba o 6 % níž, rozpětí 4–8 % podle srovnávací skupiny
- Kiel Institut: Die (Handels-)Kosten einer Nicht-EU, Kiel Policy Brief 125 (5/2019) – rozpad jednotného trhu: Česko −9,5 % reálného příjmu na hlavu; úplná dezintegrace −11,97 %; samotná celní unie −0,4 %
- Bertelsmann Stiftung: Estimating economic benefits of the Single Market for European countries and regions (5/2019) – Česko čtvrté nejvyšší relativní zisky z jednotného trhu, 3,99 % blahobytu
- Ministerstvo financí ČR: Čistá pozice vůči EU dosáhla za rok 2025 (1/2026) – odvody 68,4 mld. Kč, příjmy 99,6 mld. Kč, s NGEU 146,3 mld. Kč; čistá pozice +31,1 mld., s NGEU +77,9 mld.
- House of Commons Library: The UK's contribution to the EU budget, CBP-7886 – čistý britský příspěvek v průměru 9,2 mld. liber ročně 2016–2019
- Ministerstvo financí ČR: Makroekonomická predikce – srpen 2026 – nominální HDP 2025: 8 573 mld. Kč
- ČSÚ: Počet, struktura a projekce obyvatel (5/2026) – 10,92 mil. obyvatel k 31. 12. 2025